

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24Co/44/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8716203550
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8716203550.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Martina Barana, v spore žalobkyne M. Q., G.. XX.XX.XXXX, K. O. XXXX/X, XXX XX O., právne zastúpená advokátskou kanceláriou PUCHALLA SLÁVIK & Partners, s.r.o., so sídlom Kmeťova 24, 040 01 Košice, IČO: 36 860 930, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o určenie neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č.k. 17C/99/2016-45 zo dňa 16. decembra 2016, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrďuje sa rozsudok.

II. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Určuje, že Dohoda zrážkach zo mzdy č. 8500081328 uzavretá medzi stranami sporu dňa 22.09.2014 je neplatná.

II. Žalobkyni priznáva právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť súdny poplatok vo výške 99,50 eur na účet prevádzkovateľa systému Slovenská pošta a.s. do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, čl. 6 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, § 37 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, § 551 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník účinného k 22.09.2014, § 5a ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. civilný sporový poriadok.

3. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že strany sporu dňa 22.09.2014 uzatvorili úverovú zmluvu, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 1.500,- Eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala splácať v mesačných splátkach vo výške 81,99,- Eur. Dňa 22.09.2014 strany sporu uzavreli dohodu o zrážkach zo mzdy, podľa ktorej žalobkyňa súhlasila s tým, aby sa uspokojenie pohľadávky žalovaného zabezpečilo vykonaním zrážok zo mzdy žalobkyne zamestnávateľom žalobkyne. Z prednesov strán sporu bolo preukázané, že na základe dohody o zrážkach zo mzdy zamestnávateľ žalobkyne realizoval zrážky zo mzdy. Zamestnávateľovi žalobcu súd predbežným opatrením uložil zdržať sa realizácie

zrážok zo mzdy odo dňa doručenia uznesenia o nariadení neodkladného opatrenia do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Uviedol, že v čl. I dohody o zrážkach zo mzdy je neurčitým spôsobom špecifikovaná výška zabezpečenej pohľadávky a v čl. II je výška dohodnutých splátok uvedená neurčitým spôsobom. Nie je zrejmé, či dohody o zrážkach zo mzdy slúži ako zabezpečovací inštitút plnenia zo zmluvy, alebo aj iných nešpecifikovaných revolvingových úveroch, ktoré nie sú presne špecifikované. Je neurčité aká výška mesačnej zrážky zo mzdy môže byť realizovaná. Ďalej uviedol, že predformulovaný súhlas spotrebiteľa nemožno za žiadnych okolností považovať za náležitý a individuálny prejav vôle spotrebiteľa s úkonom, na ktorý sa tento výslovne vyžaduje. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy je absolútne neplatný právny úkon. Uviedol, že naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe je daný realizáciou zrážok zo mzdy zamestnávateľom žalobkyne na základe dohody o zrážkach zo mzdy. U žalobkyne pretrváva objektívny stav právnej istoty, ktorý nemožno odstrániť inak, len rozhodnutím súdu. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 z. z. civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

4. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, a to v celom rozsahu. Odvolanie právne odôvodnil § 365 ods. 1 písm. b), d) a h) C.s.p.. Tvrdil, že rozhodnutie súdu bolo vydané predčasne, nakoľko v konaní nebola osvedčená základná podmienka pre konanie a rozhodnutie o podanej žalobe. Namietal, že určovacia žaloba je v zmysle ustanovení C.s.p. ohľadne právnej skutočnosti prípustná len vtedy, ak to ustanovuje osobitný predpis a predmetom žaloby nebolo rozhodovanie o určení práva. Uviedol, že sa súd otázkou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení nesprávne vyhodnotil, hoci ide o zákonnú procesnú podmienku pre konanie ako také. Zároveň namietal aj posúdenie a záver súdu, podľa ktorého dohoda o zrážkach zo mzdy nie je platným právnym úkonom a uviedol, že rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne právne posúdenie toho, ako by vykonanie poučovacej povinnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi malo reálne vyzeráť a byť prakticky realizované. Tvrdil, že zákon č. 250/2007 Z. z. v § 5a ods. 1 neurčuje, či poučenie spotrebiteľa o dôsledkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy má byť písomné alebo ústne. Ďalej namietal, že súd automaticky pristúpil ku konštatovaniu neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, pričom sa neriadil ustanovením § 35 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“). Uviedol, že uvedenie výšky pohľadávky nie je ani v zmysle nejakej právnej normy, a ani všeobecných požiadaviek na určitosť právneho úkonu potrebné. Namietal, že súd sa vôbec nezaoberal obsahom daného ustanovenia a príslušnej právnej úpravy, ktorá predstavuje objektívnu hranicu pre výšku zrážky zo mzdy. Dohoda o zrážkach zo mzdy bola a je stále zabezpečovacím prostriedkom, ktorý nielen že nie je vylúčený z oblasti spotrebiteľských úverov, ale je aj osobitne regulovaný. Navrhoval, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok v napadnutom rozsahu a žalobu zamietol alebo aby vrátil celú vec na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 C.s.p., preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 C.s.p. a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

6. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

7. Z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalobkyňou ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom bola dňa 29.09.2014 uzatvorená Zmluva o revolvingovom úvere č. 8500081328 (ďalej len „Zmluva“) na podklade Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru. Predmetom Zmluvy bolo poskytnutie revolvingového úveru vo výške 1.500,- Eur, ktoré sa žalobkyňa ako dlžníka zaviazala splatiť v 42. mesačných splátkach s výškou mesačnej splátky 47,43,- Eur, celková čiastka ktorú sa zaviazala vrátiť bola vo výške 2.143,06,- Eur, RPMN vo výške 26,04%, ročná úroková sadzba 18,08%, ročná úroková sadzba z úrokov z omeškania vo výške 5,05% a poplatok za poskytnutie revolvingu 150,- Eur. V ten istý deň ako Zmluva, t.j. 29.09.2014 bola podpísaná aj Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka č. 8500081328, dôsledkom ktorej je možnosť veriteľa predložiť túto dohodu zamestnávateľovi dlžníka na vykonávanie zrážok zo mzdy vo výške uvedenej v článku V. Dohody o zrážkach zo mzdy - 81,99,- Eur mesačne. Listom zo dňa

13.04.2016 zaslal žalovaný ako veriteľ zamestnávateľovi žalobkyne Schüle Slovakia, s.r.o., Mzdová učtáreň, Teplická 3860/34A, 058 01 Poprad žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy.

8. Podľa ustanovenia § 5a ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“) účinnému do 31.12.2014, je neprípustné zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov v prospech predávajúceho alebo inej osoby, ibaže táto dohoda bola uzavretá vo forme osobitnej listiny, spotrebiteľ bol poučený o dôsledkoch jej uzavretia a mal možnosť ju odmietnuť.

9. Podľa ustanovenia § 551 ods. 1 Občianskeho zákonníka uspokojenie pohľadávky možno zabezpečiť písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy; zrážky zo mzdy nesmú byť väčšie, než by boli zrážky pri výkone rozhodnutia.

10. Podľa ustanovenia § 551 ods. 2 Občianskeho zákonníka proti platiteľovi mzdy nadobúda veriteľ právo na výplatu zrážok okamihom, keď sa platiteľovi dohoda predložila.

11. Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

12. Podľa ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

13. Podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

14. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

15. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

16. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom, a ak neexistuje hoci len potencionálne riziko vymoženía nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídením súdneho procesu siahnúť na majetok dlžníka. Ak však existuje či i len hrozba vymoženía nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

17. Do úvahy prichádza ochrana spotrebiteľa podľa § 3 ods. 3 a ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa a uložením povinnosti zdržať sa výkonu práva z konkrétnej dohody o zrážkach zo mzdy vrátane neodkladného opatrenia (pri menej závažnejších porušeníach práv spotrebiteľa) alebo v prípade neprijateľnosti dohody o zrážkach zo mzdy ochrana určením dohody o zrážkach zo mzdy ako neplatnej neprijateľnej zmluvnej podmienky podľa ustanovenia § 298 C.s.p..

18. Postup žalovaného pri uzatváraní dohôd o zrážkach zo mzdy pri poskytovaní spotrebiteľských úverov je odvolaciemu súdu známy z jeho rozhodovacej praxe (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5Co/7/2017 zo dňa 16.02.2017), z ktorej vyplýva, že tieto dohody sú spotrebiteľmi podpisované bez akéhokoľvek poučenia a bez možnosti ovplyvniť alebo odmietnuť túto dohodu podpísať. Evidentne sa jedná o formulár zmluvy.

19. Ak by mala byť dohoda o zrážkach zo mzdy právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musela by byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012). Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nespĺnil. Aj podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ veriteľ je povinný preukázať

splnenie svojich predzmluvných povinností poskytnutia informácie a overenia úverovej bonity dlžníka. Zásada efektivity je porušená, ak dôkazné bremeno nesplnenia povinnosti veriteľa zaťažuje spotrebiteľa.

20. Žalobkyňa sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravidla podnikatelia. Pritom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

21. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porovnaj rozsudok C-106/77 Simmenthal).

22. Je zrejmé, že v danej veci má žalovaný nárok len na vrátenie súm zodpovedajúcich poskytnutým finančným prostriedkom. Pri vykonávaní zrážok zo mzdy na základe dohody o zrážkach zo mzdy však niet subjektu, ktorý by bol oprávnený kontrolovať a zabezpečiť, aby dlžníkovi boli zo mzdy zrazené peňažné prostriedky len vo výške, na ktorú má veriteľ reálne nárok a spotrebiteľovi - žalobcovi sa tak nedostáva právnej ochrany, ktorú jej zaručuje právna úprava zakotvená v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a v zákone č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

23. K námietke žalovaného, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určení neplatnosti Dohody o zrážkach zo mzdy poukazuje odvolací súd na odôvodnenie rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 8 Cdo 483/2014zo dňa 08.11.2015. Naliehavý právny záujem je daný, pretože len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobca, pretože len deklarovateľným vyslovením dohody môže argumentovať vo vzťahu k zamestnávateľovi, aby ďalej nevykonával zrážky zo mzdy. Určenie neplatnosti dohody sa odvíja aj od neprijateľnosti dohody ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, pričom na tomto určení vyplýva naliehavý záujem priamo zo zákona.

24. Uvedené však nič nemení na skutočnosti, že dohody o zrážkach zo mzdy neboli individuálne dojednané, umožňujú siahnuť spotrebiteľovi na majetok a vymôcť aj plnenia, na ktoré žalovaný nemá nárok, čo má za následok ich neplatnosť (§ 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka).

25. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).